

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefon sz. 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3., I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egész évre... 24 kor. — Negyed évre... 6 kor.
Fél évre... 12 kor. — Egy hóra... 2 kor.
EGYES SZÁM ÁRA FIUMBAN 6 FILLÉR:
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fill.

Az orosz betörés.

Az orosz betörés Ung és Bereg vármegyének néhány északi községét, Máramaros vármegyének nagyobb részét érintette. Az oroszok általában keveset pusztítottak. A körösmező—máramarosszigeti vasutvonal épületeit kivéve gyújtogatás nyomaira nem akadtam s a falvakban is főleg távollevők bezárt lakásait és bolt-helyiségeit törték fel. Amazokba lovaikkal együtt beköltöztek, emezekből ettek és ittak, amennyit tudtak. Az itthonmaradt lakosság személyét egyáltalán nem bántották. Áll ez az egynéhány ott maradt magyar emberre nézve is.

A rutén néppel szemben egyenesen azok védői gyanánt léptek fel; híresztelték, hogy az orosz uralom a rutén nép boldogulását jelenti: övök lesz minden, ami most más, vagyonosabbaké, s nekik adták a feltört boltokban és lakásokban visszamaradt tárgyakat, amelyekből aztán a rutén lakosság zöme elfogyasztott vagy elvitt, amit lehetett, a többit pedig a lakások belsejében izzé-porrá törte, úgy hogy az ilyen épületek nagy része kívülről épen maradt, belső berendezése azonban teljesen elpusztult.

A rutén köznép vétkes szereplése tulajdonképpen ebben a fosztogatásban nyilvánult. Ezt is kevés kivétellel mindenütt az oroszok felhívására s az ő kezdeményezésére követte el. Csak elvétve akadt néhány olyan rutén egyén, aki megkezdte a lakások feltörését s a fosztogatást s felbujtotta erre lakótársait. A tulajdon ellen elkövetett büncselekmények ezek, amelyek a törvény rendes útján elfogják venni büntetésüket s az illető lakosság szellemi és erkölcsi hátramaradottságának kétségtelenül szomorú jelei, de semmiféle mélyebbrelátó politikai jelentőséggel vagy hazaáruló jelleggel nem bírnak.

A katonai törvényszékek előtt lefolytatott aránylag nagy számú s csak kevés esetben elítéltetéssel végződött kémkedési és hazaárulási perek jobbadán arra vonatkoztak, hogy egyik vagy másik rutén egyén felvilágosítást adott vagy vezetőül szolgált az ellenségnek. Kevés kivétellel életveszélyes fenyegetés hatása alatt történtek ezek a cselekmények is, amelyek nagy része tehát nem eshetik súlyos beszámítás alá.

Ezzel szemben számos lélekemelő példája volt egyes rutén polgártársaink önfeláldozó, hazafias eljárásának is. Voltak, akik mártírhálált szenvedtek, mert nem akartak felvilágosítást adni az ellenségnek; mások életük veszélyeztetésével rejtették el és áptolták a sebesült katonákat vagy ellene szegültek polgártársaik fosztogatásainak. Az erre vonatkozó esetek összeállítására folyamatban van. Az intelligencia kivétel nélkül hazafias magatartást tanúsított. Áll ez a némelyek által méltatlanul meghurcolt lelkesi karra is, amelynek minden tagját ellenségnek tekintették és ahol tehetették, kifosztották az orosz csapatok.

Általában mint egész Magyarországon, úgy ezen a végtelenül exponált ponton is örömmel és büszkeséggel konstatálhatjuk, hogy a magyar nemzeti állam vonzerőt tudott gyakorolni nem magyarajku polgáraitra s a sokat hirdetett magyar zsarnokság alatt nyögő nemzetiségek a legtöbb helyen híven, lovalisan, lelkesen teljesítették kötelességeiket. Hasonlítsa bárki össze a magyarországi rutének viselkedését a galíciaikkal, valamint vegye fontolórá az is, hogy a szerb lakosság körében, fájdalom, sok helyt mutatkozott szomorú és elítélendő jelenségek mennyivel nagyobb mérvet öltöttek Szlavoniában, mint a szorosán vett Magyarországon, vagyis ott, ahol a szerbség a magyar nemzeti államba illeszkedett volt bele.

A mai nagy idők elvitázhatatlan tanúságaihoz tartozik az az igazság, hogy a nemzeti alapon felépített magyar állam ez ország különböző ajku lakosságá-

nak hazafiai hűségét és áldozatkésztségét jobban biztosítja, mint más területek lazább szerkezete. Épen úgy mint az a másik becses igazság, hogy a monarchia igazi összetartását s ennekfolytán erő kifejtési képességét, politikai és katonai hatalmát nem az olyan reánk kényszerített államszerkezetben kell keresni, amely valamely birodalmi közösség közjogi felelőtlenségével a magyar nemzet függetlenségi vágyával és történelmi jogaival ellentétbe helyezkedik, hanem ellenkezőleg, abban a dualisztikus és paritásos közjogi szerkezetben, amely az egész magyar nemzet odaadó áldozatkész erő kifejtését biztosítja a monarchia nagyhatalmi védelmében.

Azért olyan erős s ezért olyan összetartó a monarchia, mert a birodalmi centralizáció felelőtlenségével a lelkek egységét sikerült megteremtenie.

—0—

Óriási tengeri győzelmet arattak a németek.

Két angol cirkáló elpusztult, egy súlyosan megsérült a chilei vizeken. - A nyugati harcmezőn jól halad a német támadás. - Északon tegnap szünetelt a harc. - Az orosz-ürük háború.

A német flotta ismét nagy meglepetésben részesítette az angolokat. Néhány német cirkáló megtámadta a chilei vizeken az üldözésükre kiküldött angol hadihajókat, közülük kettőt elsüllyesztett és egyet harcsejtelemre tett, a többi örült, hogy elmenekülhetett a biztos megsemmisülés elől. A nagy győzelem híre Berlinben leirhatatlan lelkesedést, Londonban pedig érthető megdöbbenést keltett. Maga a Times is elismeri, hogy a német hadihajók fölényben vannak az angolok felett és különösen az bánt-

ja az angolokat, hogy ez már az első nyílt összeütközésnél ilyen kétségbevonhatatlanul megnyilvánult.

A galíciai és lengyel harcerekén tegnap nem történt jelentősebb esemény, a nyugati harcmezőn Yprestől északnyugatra és délnyugatra jól halad előre a német támadás. A török-orosz háború megindult az egész vonalon és az eddigi akciók kivétel nélkül a törököknek hoztak sikereket.

Mai táviratainkat itt adjuk:

Oroszlengyelországban és Galiciában.

BUDAPEST, nov. 7. (Min. s. o.) Hivatalos. Érkezett tegnap este 6 óra 30 perckor. Északon tegnap a harc szünetelt. Hadseregünk mozdulatai úgy Oroszlengyelországban, mint Galiciában tervszerűen folynak le, anélkül, hogy az ellenség zavarná.

Ha helyzetünk helyelőnyei dacára az arcvonal egyes részlein már nyert területet az oroszoknak átmenetileg átengedünk, ezt az általános helyzet indokolja.

CISERNOVIC, nov. 7. Keletgalíciai győzelmes hadműveleteink folytán a körösmező—kolomea—csernovici vonal legközelebb felszabadul. Az oroszok észak felé vonulnak vissza az egész vonalon.

BUDAPEST, nov. 7. Az Est jelenti Skoleból: Csapataink hatalmas erővel szorítják vissza az oroszok szélső szárnyát. A Stryj völgyében fontos érdekeket érvényesítünk. Az időjárás napok óta kedvező és megkönnyíti csapataink operációit.

GRAND CAFE' BORSA

FIUME - Baccich palota
Fiume legujabb és legszebb kávéháza

Nyugaton tért hódítanak a németek.

BERLIN, nov. 7. (Min. s. o.) A nagy főhadiszállás jelenti tegnap délelőtt: Yprestől északnyugatra és délnyugatra támadásunk jól halad előre. La Bassie mellett, Arrastól északra és az Argonnekban is területet hódítottunk. Fontos támpontot vettek be csapataink Brugesben, Saint-Michieltől délnyugatra, miközben a franciáknak súlyos veszteségeket okoztak.

A keleti hadszíntéren lényeges dolog nem történt.

Német győzelem a tengeren.

BERLIN, nov. 7. (M. T. I.) Hivatalos jelentés.

Az angol sajtóiroda jelentése szerint november elsején egy cirkáló hajórajunk a chilei partok közelében a Monmouth nevű angol cirkálót megsemmisítette és a Good Hope nevű cirkálót súlyosan megrongálta; a Glasgow nevű kis cirkálónak sikerült elmenekülnie, noha az is megsérült. A német hajók közül résztvettek e harcban a Scharnhorst és Gneisenau cirkálók, továbbá a Nürnberg, Leipzig és Dresden nevű kis cirkálók. A mi hajóink nyilván nem szenvedtek kárt.

MILANO, nov. 7. A Newyork Herald Valparaisóban levő tudósítója a következőket jelenti lapjának a chilei vizeken lefolyt tengeri ütközetről: Az ütközet a Monmouth, Good Hope és Glasgow angol, valamint Scharnhorst, Nürnberg, Gneisenau és Leipzig német hadihajók között folyt le. A német hadihajók a nyílt tengeren sorakoztak és ugylátszik a partról állandó jelzéseket kaptak. Kitűnően lehettek informálva az angol hadihajók mozdulatairól. A német hadihajók egyszerre közelebb jöttek és 9000 méternyi távolságból megtámadták az angol hadihajókat. Amikor az angol hadihajók hat kilométernyi közelségbe jutottak, már súlyosan meg voltak rongálva. A Monmouthot egyik oldalán több lövés találta, amitől süllyedni kezdett. Nagy vihar is volt, ami elősegítette süllyedését. A hadihajó az utolsó pillanatig tüzelt. Csak akkor hallgattak el ágyui, amikor félloldalra borult és süllyedni kezdett. Csak néhány ember tudott megmenekülni, mert akiket a rommá lőtt hajón nem ért ágyugolyó, azokat az örvény rántotta magával. A hajó elsüllyedése után a németek teljes erővel a megmaradt két hadihajóra vetették magukat. A Scharnhorst és Gneisenau 16 nagy ágyuja szünet nélkül okádta a tüzet. A Good Hope-nak csak két nagyobb ágyuja volt. A német ágyuk bámulatos precizitással találtak. Egyik golyó a másik után szaladt a Good Hope testébe. Az angol hadihajó fedélzeti részeit egymásután téperték le a német ágyugolyók. A kémények először kilyukadtak, azután meggörbültek. A hajón egyszerre mintegy tizenkét helyen tűz támadt. A hadihajó addig tüzelt, amíg utolsó ágyuját harc képtelenné nem tette az ellenség. Ekkor teljes gőzzel megkezdte a menekülést a part felé. A ködben látni lehetett, hogy a hajó süllyed és nemsokára eltűnt az üldöző német hadihajók elől. A köd miatt nem lehetett megállapítani, hogy elsüllyedt-e, vagy zátonyra futott. A Glasgow nevű kiscirkáló idejekorán elmenekült és parthoz ért.

LONDON, nov. 7. A Times a következőket jelenti a chilei vizeken lefolyt ütközetről: Vasárnap este négy német hadihajó, közöttük a Scharnhorst és a Gneisenau a Szt. Mária sziget közelében megtámad-

ták a Good Hope, Monmouth, Glasgow és Otranto nevű angol hadihajókat. A Good Hope annyira megsérült, hogy menekülnie kellett, ami a sötétben sikerült is. A Monmouth is menekülni akart, de egy német cirkáló üldözőbe vette és lövéseivel elsüllyesztette. A rossz időjárás a mentést teljesen lehetetlenné tette. Azt hiszik, hogy a Glasgow és az Otranto gyorsaságuk folytán a sötétben megmenekülhettek. A német hadihajók nem rongálódtak meg nagyon. A Gneisenau hadihajó legénységéből ketten könnyebben megsebesültek. A Good Hope-cirkálót utóljára akkor látták, amikor teljes gőzzel a part felé sietett. Azt hiszik, hogy ráfutott valamelyik parti zátonyra. Az angol hadihajók vasárnap a német hadihajók üldözésére futottak ki. A Monmouth addig harcolt, amíg összelőtt teste süllyedni nem kezdett. Egy pillanatra látni lehetett még, hogyan emelkedik fel orra, azután eltűnt a hullámokban. A németek azután a Good Hopet támadták meg. A német ágyuk esodálatos pontossággal találtak és lövéseik nyomán több helyen tűz támadt a Good Hopen. A hadihajó kéményei elgörbültek, fedélzeti része súlyosan megrongálódott és amikor utolsó ágyuja is használhatatlanná vált, meneküléshöz látott. Testébe a menekülés alatt sok víz hatolt be; a hajó nyilván süllyedt. A Glasgow cirkáló sérülten befutott Coronel kikötőbe. A Gneisenau, Scharnhorst és Nürnberg hadihajók Valparaiso előtt horgonyoznak. Sérüléseik alig vannak. Hír szerint a Leipzig és a Dresden néhány torpedóhajóval együtt a kikötőn kívül tartózkodik.

ELTŰNT ANGOL HADIHAJÓ.

BERLIN, nov. 7. A Pester Lloyd jelenti, hogy az angol chilei flotta erősítésére kiküldött Canopus nagy sorhajóról semmi hír sem érkezik. Attól tartanak, hogy a hadihajót a német flotta elpusztította.

CHILEI TENGERI HARCOK.

LONDON, nov. 7. (M. T. I.) A Leipzig nevű német cirkáló a chilei partokon a Wienebrauch nevű angol gőzöst elsüllyesztette. A hajó legénysége biztonságban van.

WASHINGTON, nov. 7. (M. T. I.) A Glasgow nevű angol cirkálót chilei hivatalos jelentés szerint Chilébe internálták.

A török-orosz háború.

KONSTANTINÁPOLY, nov. 7. (M. T. I. Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik: Az orosz hadsereg tegnap szünetelt. Az angolok Akabánál ismét partraszálltak; egy tisztjük eleste után, municiójukat eldobálva, megfutottak.

Ma délelőtt az orosz flotta bombázta Zungulda és Kozlu feketetengeri kikötővárosokat. Utóbbi helyen egy görög magánhajót süllyesztettek el, az előbbi helyen pedig a francia negyedben a konzulátust és egy templomot pusztítottak el.

FRANCIAORSZÁG IS HADAT ÜZENT TÖRÖKORSZÁGNAK.

BORDEAUX, nov. 7. (Min. s. o.) Franciaország megüzente Törökországnak a háborút.

PERZSIA ANGOL SEGÍTSÉGET KÉR.

BECS, nov. 7. (M. T. I.) A Fremdenblatt jelenti Berlinből: Perzsia a semlegességért Anglia segítségét kérte, hogy a hareteret távolítsa magától.

A SZÁROSZI ÖBÖL ELZÁRÁSA.

ATHEN, nov. 7. (M. T. I.) A szároszi öblöt aknákkal zárták el.

HÁZKUTATÁS EGY ANGOL NAGYKÖVETNÉL.

KONSTANTINÁPOLY, nov. 7. (M. T. I.) A boszporuszi katonaság az orosz nagykövetnél házkutatást tartott.

A BUDAPESTI HADTEST GYŐZELMEI.

BUDAPEST, nov. 7. Az Est jelentése szerint Terstyánszky tábornok újabb táviratban közölte Bácszy polgármesterrel a budapesti hadtest újabb győzelmeit.

BRÜSSZEL VÁROS MEGBIRSÁGOLÁSA.

BRÜSSZEL, nov. 7. A Kölnische Zeitung jelenti, hogy a brüsszeli rendőrség összetűzött a német katonákkal. A rendőröket ezért lefegyverezték és a várost ötmillió márkával megbírságolták.

A YARMOUTH TENGERI CSATA.

BERLIN, nov. 7. A Pester Lloyd jelenti: A Times értesülése szerint Yarmouthnál elsüllyedtek a Fraternal Lowestoft, Copious és az S. 75. angol hadihajók, a Halyon csak megsérült.

AZ ELSÜLYESZTETT D. 5. HALOTTAI

LONDON, nov. 7. Az admirális közli, hogy az elsüllyedt D. 5. tenger alatt járón egy tiszt és husz tengerész pusztult el.

ELFOGOTT NÉMET KÓRHÁZHAJÓ.

LONDON, nov. 7. Az admirális jelenti, hogy Ophélie német kórházhajót elfogták, mert minősége nem volt bejelentve.

NÉMETORSZÁGI ANGOLOK HADIFOGSÁGA.

BERLIN, nov. 7. Hivatalosan jelentik: A 17 és 55 év közötti német alattvalóknak Angolországban a népjogok megsértésével hadifoglyok gyanánt való letartóztatása arra indította a német kormányt, hogy a mennyiben Anglia november 5-ig nem bocsátja szabadon a letartóztatott németeket, hasonló intézkedésekkel válaszoljon. Az angol kormány Németországnak ez ügyben tett lépésére választ nem adott, mire a német kormány elrendelte az összes német területen levő fegyverbíró angol férfiak hadifogságba való helyezését.

ÖSSZEHIVTÁK A BIRODALMI GYÜLÉST.

BERLIN, nov. 7. A birodalmi gyűlés december másodikán tartja első ülését. Előtte az összes pártok értekezletet tartanak a tárgyalásra kerülő sürgős javaslatokról.

CSINGTAU OSTROMA.

LONDON, nov. 7. (M. T. I.) A Reuter-ügynökség jelenti Tokióból: Csingtaunál hivatalosan megállapított veszteség az angolok részéről tíz, a japánok részéről ezer halott és sebesült. A bombázás tovább tart.

A KAISERIN ELISABETH SORSA.

LONDON, nov. 7. A Reuter-ügynökség jelenti Tokióból: Hír szerint a Kaiserin Elisabeth nevű osztrák-magyar cirkáló, mely a háború

Olcsó edényárúítás!

Mindennemű üveg és porcellánárúk, lámpák, villanylámpák, képek, keretek!

Tükrök és Butorok szakszerű elcsomagolását olcsó árakon elvállalja:

KORNICZAI G. Fiume
via del Porto 1 (Telef. 13-61) a Nagyvásárcsarnok mellett.

Szén és Fa

trifaili kőszén, faszén, koksz, tűzifa, a legolcsóbb napi árakon, házhoz szállítva!

Padjen József, fa-és szénkereskedő, Fiume

Via E. Amicis Via Carducci Via Remai
Telef. 221. 1464 1838 sz.

Pavacich Testvérek.
droghériája.

Fiume - Corso 2.

Mindennemű festékek, ecsetek, sávak stb. raktára. Nagy raktár ásványvizekben angol és amerikai s egyéb droghuacikkben. Mindenféle fűvek és gyökerek behozatala és kivitele.

Faraktár. Fűrészelt, ácsolt, hasított és gömbfák; minden minőségben és terjedelemben; asztalosok ácsok, esztergályosok, árbc-, és evező készítő és kádárok részére; hajó, épület s egyéb célokra; fenyő, luc-, jávor-, tölgy, jegenye-, hárs-, dió-, cseresznye- stb. fák; továbbá bükkfa. nyers és gőzölt állapotban. Ajánlom cégemet építészek, mérnökök, birtokosok, intézetek, és iparvállalatok figyelmébe.

Elvállalok szállításokat Fiuméba és környékére saját fuvarommal, valamint hajón és vasuton minden állomásra, **Pavlović Drag., Fiume, Fakivitel, Iroda és raktár: Delta. Telefon 381. Sürgőnycim: Pavlović.**

Tudja Ön már,
: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható csúzfájdalek, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag! **Budak D.** gyógyszer-tárában
VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

Hatóságilag engedélyezett
NEMZETKÖZI FUVARLEVÉL FELÜLVIZSGÁLÓ ÉS REKLAMÁLÓ IRODA.
FIUME, Via Petőfi 2. (Telefon 18-10)
mindennemű vasuti fuvarleveleket díjtalanul felülvizsgál, minden e szakmába vágó ügyekben felvilágosítással szolgál. Megbízható transzport információk!

BUDAI

SZÁLLODA ÉS KÁVÉHÁZ
FIUME, DEÁK-KORZO.
50 szoba

Kitünő kávéházi italok és ételek. Bel- és külföldi lapok.

ESTÉNKÉNT
bonyhádi János Laczi, hírneves cigány-primás, és zenekara, hangversenyez.

Tulajdonos **BUDAI KAROLY**

„Két Eperfa“ vendéglő
Kitünő elsőrendű magyar konyha
valódi magyar borok világos és barna kőbányai polgári sörök.

Gyors és pontos kiszolgálás.
Ebéd és vaesora előfizetés kenyérral havi 51 korona.
Számos látogatás kér,
tisztelettel

Weisz Jenő, vendéglős.
Via Valscurigne 10. Vezsil ház Braida.

Takarékos hölgyek

20 százalékkal olcsóbban vehetnek nálam eredeti modell női kalapokat és finom fekete bársonyformákat már 10 koronától kezdve.
Elvállalok régi női kalapokat átfarmálásza.
WEISS FANNY FIUME
Corso 10. I. em. (Tel. 581.)

CIGALE-Lussinpiccolo
Seress - penzió

Téli és nyári üdülőhely. — Tengeri fürdő.
— Magyar otthon. — Kivánatra prospektust küld. — Morsékelt árak. — Távirati cím: Seress, Lussinpiccolo.

Quarnero kávéház
Abbaziában

Az előkelő világ találkozóhelye.

Minden délután első-rangu hangverseny.

Estéknként hangversenyek, táncmulatságok, kinematograf előadások, tombolák kabaret előadások stb.

BUTOROZOTT 1, AKAR 2 SZOBA

villanyvilágítással, fürdőhasználatlaltal a kormányzó palotával szemben azonnal kiadó. Bővebbet Központi Tejesarnok, Via Ciotta.

Klotilde

főhercegnő, szálló és étterem
Cirkvenica

Modern szobák. Kitünő konyha és pince. Elsőrendű szalon-sör. Uj magyar tulajdonos
Buchhoffer György.

Bonavia szálló és étterem.

FIUME, Via Edm. de Amicis 4.

Havi előfizetés ebéd és vaesorára

60.— **KORONATÓL FELJEBB.**

Kitünő magyar konyha. Hamisítatlan italok. Gondos kiszolgálás.

Szíves pártfogást kér

PARADEISER F. J.
tulajdonos.

Alakult 1857. 208 millió alap.

I. Magy. Ált. Biztosító Társaság

Fiumei és tengerparti képviselőség: Fiume, Riva Cristof. Colombo, Bacich palota I. em. (Telef. 17-57).

Életbiztosítás, tűz- jég-, betörés és szállítmányi kár elleni biztosítás a legjutányosabb alapon. Gyors folyósítás.

APOLLO-SZINHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

Ma és mindennap:

:: Kezdetre pontosan este fél 9 órákor. ::
Nagy művész-esték a szerződöttet elsőrangú attrakciók és Burg Henrik kórus fellépéssel.

Előadás után kedélyes együttléte előadásokkal és parkettáncoul.

ÉKSZEREK arany, ezüst, drágakévek, gyűrűk, kerperecek, fülbevalók,
ÓRÁK inga- fali- és zsebórák, lánczok, Schlafhausen, Omega, Zenit, gyártmányok

— **Javítások-Átalakítások** —
telkiismeretesen, pontosan, olcsón:
SIMICZEK L., Fiume, Corso 6.